

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 222 — Štev. 222

NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 12, 1941 — SREDA, 12. NOVEMBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

LAŠKO NASILJE V DALMACIJI

TRI BOMBE VRŽENE TEKOM SLAVNOSTI V SPLITU. — 150 TALCEV JE BILO PRIDRŽANIH. — CIVILNI GOVERNER BASTIANINI BO VPELJAL ŠE STROŽJE ODREDBE

V Splitu so bili večeraj veliki nemiri, tekot katerih so italijanske vojaške oblasti zaprele 150 ljudi, da jih drže kot talce, ki bodo najbrže morali dati svoje življenje za napad na laške vojske. S tem je Italija pričela posnemati Nemčijo v njenem postopanju v Jugoslaviji, na Češkem in Poljskem.

Poročilo, ki je prišlo od Splita in je bilo objavljeno v Rimu, se glasi:

"Večera popoldne so bile vržene tri bombe na godbo divizije alpskih karasirjev pri slavnosti razobesena zastave, 24 vojakov, katerih eden je pozneje umrl, in 25 civilnih oseb je bilo ranjenih.

"Skoro ob istem času je bil s strojnimi napaden trnek vojakov, ki so se ravno hoteli odpeljati na čopust. Ranjenih je bilo 7 vojakov, toda nobeden resno.

"Tako je bilo aretiranih 150 oseb, ki so večinoma vsi komunisti, ki so prišli iz drugih balkanskih krajev. Po naročilu iz Rima bo 150 aretiranih pridržanih kot talci, medtem pa oblasti iščejo prave zločince. Kadar, ali ako bodo prijeti, bodo postavljeni pred posebno sodišče za obrambo države.

Značilno je, da so bili talci "tako" aretirani, kar kaže, da so bile oblasti pripravljene na izgrede. Kot kažejo vsi dosedajni dogodki, Dalmacije ni mogoče pomiriti.

V splošnem pa ima Italija največ težav s Črnogorci, medtem ko je prešel od Zadra pa do Splita primeroma miren. Civilni guverner Giuseppe Bastianini, bivši poslanik v Londonu, je bil že v početku fašističnega gibanja poznan kot odločen mož in bo najbrže tudi sedaj položaj v Dalmaciji resno vzel v svojo roko.

Beograjski list "Novo Vreme" z dne 11. novembra pravi, da je bilo prvi teden novembra v bojih med jugoslovanskimi uporniki in četami generala Milana Nedića ubitih 900 oseb o katerih trdijo, da so bili komunisti.

Beograjski župan je sinoči po radio obdolžil teroriste, ki se skrivajo po gozdovih, da hočejo izstradati prebivalstvo Beograda, kjer je življski problem že tako in tako zelo resen.

SLOVANSKO-AMERIŠKI KONGRES

V Pittsburghu, Pa., je bil sestavljen odbor: John D. Butkovich, predsednik; Stephen Zeman, tajnik; Vinko Vuk, blagajnik — ter sklical kongres vseh Slovanov živčevih v Ameriki, na dan 21. novembra ter se bo nadaljeval 22. in 23. novembra.

Za sedaj je bila za kongres najeta dvorana Carnegie Music Hall, kot pa poroča odbor, bo najbrže najeta kaka voja dvorana.

Odbor pozivlja vse Slované — Bolgare, Karpatske Ruse, Hrvate, Čeha, Macedonce, Po-

Nad 24,000,000 del. dni izgubljenih vsled stavk

Odkar je začela dežela producirati za narodno obrambo in za Anglijo, so stavke na dnevnemu redu. — Največ delavcev je štrajkalo letošnjega aprila, — pravi Delavski urad.

Delavski department poroča, da je bilo tekom prvih 15 mesecev narodonobrambenega programa izgubljenih vsled stavk v vojni industriji 24 milijonov 284 tisoč 981 delovnih dni.

Med 1. julijem 1940 in 1. oktobrom tekečega leta je bilo v vseh industrijah zapletenih v stavke 1 milijon 900 tisoč 331 delavcev. V primeri z lanskim letom je bilo letos več stavk v industrijah, zaposlenih z izdelovanjem obrambnega materiala.

Izvedenci so izračunali, da bi bilo v času, izgubljenem vsled stavk, mogoče zgraditi 10,000 zasledovalnih letal in bi še ostalo dovolj časa za zgradnjo dveh ali treh precej velikih bojnih ladij.

Tekom letošnjega junija je bilo samo vsled stavk v zrakovnih industrijah izgubljenih 52 tisoč 218 delovnih dni, kajti štrajkalo je 12 tisoč 39 delavcev. Izguba v industriji železa in jekla je znašala 193 tisoč 809 delovnih dni.

Iz poročila je razvidno, da so se stavke množile, odkar je začela dežela izvrševati svoj narodni obrambni program ter producirati za Anglijo.

Meseca julija 1940 je štrajkalo 63 tisoč 126 delavcev, letošnjega septembra je pa znašalo njihovo število že 270 tisoč; izgubili so pa 1 milijon 925 tisoč delovnih dni.

Visek je bil dosežen meseca aprila in sicer vsled stavke premogarjev. Vsega skupaj je štrajkalo 472 tisoč delavcev; izgubljenih je bilo pa nad sedem milijonov delovnih dni.

Tekom prvih petih mesecev tekečega leta je bilo 1 tisoč 593 štrajkov, ki se je je udeleževalo 1 milijon 115 tisoč 79 delavcev.

Ameriška delavska federacija je poklicala v 838 slučajih na štrajk 238 tisoč 88 delavcev, CIO pa v 600 slučajih 836 tisoč 267 delavcev.

"Amerika je že v vojni"

Richard F. Cunningham, državni poveljnik Ameriške legije v Massachusetts, je izjavil pred 700 delegati:

— Skrajni čas je, da nehajmo sleponišiti. Dežela je bližje vojni kot nam hočejo naši voditelji priznati. Naša dežela ni bila nikdar zapletena v obrambno vojno. Naše vojaštvo na Islandiji in na pacifičnih oporiščih ni bilo poslano tja za obrambo.

Ijake, Ruse, Srbe, Slovake, Slovence, Ukrajince in Belo Ruse na kongres, čegar namen je združiti vse Slované v skupnem odporu proti Hitlerju, ki hoče v svoje roke dobiti nadvlado nad celim svetom.

Rusi drže vse fronte

Rusi so popolnoma vstavili Nemce pred Moskvo in sedaj utrjujejo svoje postojanke ob zapadnem bregu Nar. Blizu Voloklamska, 62 milj severozapadno od Moskve so Rusi obkolili močno nemško armado, ki si na vse načine prizadeva, da bi prebila železni obroč, toda do zdaj se ji to še ni posrečilo. Nemci so imeli veličanske izgube na mostovih in vojnem materialu. Ruski aeroplani pogoste prelete nemško črto ter bombardirajo vojaške koncentracije, mostove, železnice in ceste.

Boji okoli Tule, južno od Moskve se nadaljujejo in Nemci posebno napadajo pri Serpuhovu, toda Rusi njihove napade vstrajno odbijajo. Na cesti Dimitrijevska-Tula so Rusi zavzeli nekaj ozemlja.

ANGLEŽI UNIČILI LAŠKE KONVOJE

V nedeljo so angleške bojne ladje v Sredozemskem morju razbile dva laška konvoja z več tisoč vojakov in veliko množino vojnega materiala.

Angleška admiralityeta naznanja, da je bilo potopljenih 9 tovornih parnikov izmed desetih in en spremljajoči rusilec, ostali parnik in en tanker pa sta gorela, ko so se angleške ladje umaknile.

Laški konvoj ste napadli križarki Aurora in Penelope ter rusilec Lance in Lively.

Italjansko vrhovno poveljstvo pa priznava še večje izgube v tej pomorski bitki, kot pa je naznanila angleška admiralityeta. Pravi namreč, da sta bila poleg transportnih parnikov potopljena dva rusilca, tretji rusilec pa je bil poškodovan, toda je še mogel pripluti v neko pristanišče.

Bivši poslanik Daniels odpotoval iz Mehike

Josephus Daniels je zaključil danes svoje osem in polletno uradovanje kot ameriški poslanik v Mehiki ter odpotoval z letalom v Raleigh, North Carolina, kjer ga čaka njegova žena.

Na letališču v glavnem mestu Mehike se je zbrala velika množica ljudi, ki so se prisrčno poslovili od starega diplomata.

Gluhonemi v tovarni

Interstate Aircraft and Engineering Corporation v El Segundo, Cal., je za poskušnjo namestitve v svoji tovarni 22 gluhonemih.

Predsednik družbe, Dan P. Smith, se je spomnil, da sta bila pred petnajstimi leti zaposlena v njegovem domu dva gluhonema, ki sta vršila svoje delo v splošno zadovolstvo. Zdaj je sklenil poskus ponoviti v svoji tovarni.

W. E. Hirtenstein, podpredsednik korporacije, ki mu je poverjeno nadzorstvo nad produkcijo, je rekel: — Gluhonemi se pri delu

pade vstrajno odbijajo. Na cesti Dimitrijevska-Tula so Rusi zavzeli nekaj ozemlja.

Nemški pritisk na Krim sedaj ni še prav nič ponehal, vendar pa pravijo ruski viri, da je položaj sedaj stanovit. V bližini Jalte je bil uničen močan nemški oddetek. Branitelji Sebastopola in Kreča se trdno drže proti nemškim napadom.

Ko je v Donecevem bezenu nastopilo boljše in suho vreme, so Nemci obnovili svoje napade, toda niso nikesar dosegli. V Rostovu pričakujejo Rusi za močnejši utrditveni nemški napad.

admiralityeta. Pravi namreč, da sta bila poleg transportnih parnikov potopljena dva rusilca, tretji rusilec pa je bil poškodovan, toda je še mogel pripluti v neko pristanišče.

Včeraj so angleške podmornice v Sredozemskem morju potopile štiri transportne ladje, dve jadralnici in en laški rusilec, dve oboroženi potniški križarki in dve transportni ladji, katerih ena je imela nemško svastiko. Od nedelje do večera so Angleži v Sredozemskem morju potopili 19 laških transportnih in bojnih ladij.

prav dobro postavijo. Nekaterim smo že po nekaj tednih izboljšali plačo. V kratkem jih bomo najeli še več. Gluhonemi imajo bolj spretnosti prste kot pa marsikateri normalno razvit človek.

Japonski posebni odposlanec prihaja

Meatem ko je japonski posebni odposlanec Saburo Kurusu na potu v Združene države, je še dvomljivo, ako bo imel priložnost sestati se s predsednikom Rooseveltom, kajti predsednik namerava še pred nedeljo odpotovati v Warm Springs, Ga., kjer namerava ostati čez Zadržalni dan.

Ako se bo predsednik sestel s Kurusom, je odvisno od tega, kako bodo potekla pogajanja med Kurusom in državnim tajnikom Hullom.

Defense Savings Bonds, serija E. Je mogoče dobiti najnižje za \$25.— v zrelostni vrednosti, za katere se plača le \$18.75. Lastnim serije E bondov je omejena na \$5,000 zrelostne vrednosti za vsako leto.

KUPITE DEFENSE SAVINGS BONDS in STAMPS

HITLER V SAMOZAVESTI SVOJE MOČI

V soboto je Adolf Hitler ob 18. obletnici "nacijskega puča" v Monakovem zopet prav samozavestno govoril ter ob tej priložnosti odgovoril predsedniku Rooseveltu, ki je na mornariški dan izdal povelje na ameriške bojne ladje, da streljajo, kadarkoli zagledajo kako nemško ali italijansko ladjo. Ob tej priložnosti je tudi rekel, da nemške bojne ladje streljajo le tedaj, kadar so napadene, da pa pride vsak njegov častnik pred vojno sodišče, ako ne strelja v svojo obrambo.

"Že več kot pred enim letom sem izjavil," je rekel Hitler, "da bo vsaka ladja, ki bo vozila vojni material, to je material za vžiganje vojakov, torpedirana."

"Ako pa si ameriški predsednik Roosevelt, ki je odgovoren za Poljsko, da je šla v vojno in ki je, to moremo nanatančno dokazati sedaj, odločil, da gre Francija v vojno, misli, da nas more omelečati s svojim poveljem streljati, tedaj morem temu gentlemanu odgovoriti samo to-le:

Mr. predsednik Roosevelt je zapovedal svojim ladjam streljati, kakorhitro zagledajo ka-

ko nemško ladjo. Jaz pa sem brani, bo prišel pred vojno sodišče."

"Nemški častnik, ki se ne brani, bo prišel pred vojno sodišče."

"Ako tedaj kaka ameriška ladja na povelje predsednika Roosevelta strelja, tedaj bo to storila samo v svojo lastno nevarnost. Nemška ladja se bo branila in naši torpedi bodo vdarili."

Z ozirom na pripombo predsednika Roosevelta, da je vse odvisno od tega, kdo bo oddal zadnji strel, je Hitler rekel, ne glede na to, kako dolgo bo trajala vojna, da bo zadnji bataljon na bojišču nemški.

Glede "bliskovite vojne" — blitzkrieg — je Hitler rekel, da je ta beseda nespametna in da je sam nikdar ni izrekel, dodal pa je, če se more s to besedo označiti kaka vojna, tedaj je mogoče označiti vojno z Rusijo.

"Nikdar še ni bila nobena velika država zdrobljena in uničena v krajšem času, kot pa je bila sovjetska Rusija."

"Mirovna pogajanja" v Srbiji

Potniki, ki prihajajo v Ankaro, pripovedujejo, da postajajo boji v Srbiji z vsakim dnem hušji in da se je, kar je dosedaj bilo popolnoma neznan, poveljnik srbske armade, ki se bori ob strani četnikov, neuspešno pogajal za premirje s predsednikom srbske vlade generalom Milanom Nedićem.

Nemški strmoglavci in padalci so na delu v osrednji in zapadni Srbiji in skupno z nemško artilerijo rušijo srbska mesta in naselja v povračilo za neprestane napade četnikov na nemške vojske. Četniki so celo tako drzni, da pogosto prihajajo blizu Beograda.

Poveljnik četnikov Draža Mihajlović, ki je bil prej deljen general, štabu južne jugoslovanske armade, se je ob koncu prejšnjega meseca sestel z generalom Nedićem v Valjevu, kamor ga je Nedić povabil. Polkovnik Mihajlović je generalu Nediću predložil pogoje, pod katerimi bi uporna srbska armada bila pri volji prenehati z vojevanjem.

Polkovnik Mihajlović je po dogovoru z generalom Nedićem prišel iz svojega skrivališča visoko v gorah v Valjevo z belo zastavo, da se pogaja za premirje. Za časa pogajanj so sovražnosti prenehale in celo uporni kmetje so se zdržali vsakega boja.

Kot pravi tozadevno poročilo, je polkovnik Mihajlović za premirje stavlil general Nediću naslednje pogoje:

1. Nemci in Nedićeva kazenska ekspedicija mora prenehati z masnim pobijanjem srbskih civilistov.

2. Nemško vrhovno povelje

stvo mora umakniti svoje čete iz vseh delov Srbije, nemška okupacijska armada pa naj bo samo v Beogradu in v Nišu.

3. Srbiji naj bo dovoljeno živeti v miru.

General Nedić je zavrnil Mihajlovićeve pogoje, ko jih je odklonil nemški poveljnik v Beogradu. Polkovnik Mihajlović se je nato vrnil v svoje gorsko skrivališče in boji so se zopet pričeli.

KRIZA V STAVKI STAVBIN. DELAVCEV

Več obsežnih mornariških projektov je v nevarnosti. — Stavinski delavci so zapretili z generalno stavko v San Diego okraju. — Zelja predsednika Roosevelta.

V San Diego, Cal., in raznih sosednjih mestih, spadajočih v 11. mornariški okraj, prete stavbinski delavci, zaposleni pri mornariških projektih, z generalno stavko. Nedavno so za stavkali pri gradnji mornariškega vežbališča v Elliottu, ker se nikakor niso mogli sporazumeti z upravo.

Stavkarji zahtevajo na dan en dolar priboljška. V tem slučaju bi dobili pomagali 7 dolarjev, tesarji in električarji pa 12 dolarjev na dan.

Stavkarji so člani Ameriške delavske federacije. Prejšnji teden jih je mornariški departament obvestil, da se morajo vrniti pričetkom tega tedna na delo, ker bo sicer zaposlil druge delavce. Če pa tudi to ne bo nič zaleгло, bo vlada zavrnila gradnje s pomočjo nameščenec civilne službe.

Unija je nato odgovorila, da bodo v znamenje protesta zastavkali vsi stavbinski delavci v enajstem mornariškem okraju.

RADIKALNA ZAHTEVA LA FOLLETTA

Prebivalstvo države Indiana, spadajoče k "America First Committee", je ustanovilo državno organizacijo tega odbora ter ji postavilo na čelo Merla H. Millerja iz Indianapolis.

Ob tej priliki je nastopil kot glavni govornik bivši guverner države Wisconsin Philip F. La Follette, ki je rekel med drugim: — Če bi bil zdaj član kongresa, bi takoj predlagal odstavek predsednika Roosevelta.

LaFollette je očital administraciji, da peha narod čedalje bolj v nenapovedano vojno. Kongres še ni bil pozvan na povedati vojno, če bo pa kaj pozvan, se bo to zgodilo šele potem, ko bo dežela že nekaj mesecev v nenapovedani vojni.

Bivši guverner je izrazil upanje, da se bo sčasoma pomaknila severna meja Združenih držav prav do polarnih krajev. — Če mora Amerika prevzeti pretežni del odgovornosti za obrambo Kanade, — je rekel, — imamo mi v Ameriki tudi pravico odločati o vnanji politiki Kanade.

Nova državna organizacija America First Committee je sprejela resolucijo v kateri je rečeno:

— Predsednik Roosevelt je odgovoren za smrt več kot sto ameriških mornarjev. Mi smo očitočno proti preklicu kateregakoli dela nevtiralnostne postavke.

Na svojo odgovornost

Argentinsko mornariško ministrstvo je odredilo, da se argentinski vojski ne smejo voziti na tujih ladjah, namenjenih v vojne cone. Mornar, ki hoče sprejeti službo na taki ladji, mora dati pisano izjavo, da se ne zanaša na zaščito argentinske vlade.

Nedavno sta se vrnila dva argentinska mornarja iz internacijskega taborišča v zasedeni Franciji, kamor sta bila prepeljana po zajetju danskega parnika, na katerem sta bila zaposlena.

stavkali vsi stavbinski delavci v enajstem mornariškem okraju.

V tem slučaju bi bilo prizadetih dvanajst važnih projektov, ki morajo biti čimprej dovršeni.

Predsednik Roosevelt je sporočil vodstvu transportacijskih delavcev, da želi čimprej urediti uravnave v stavki šoferjev železniškega ekspresa v Detroitu. Po njegovem mnenju je treba zadevo poveriti posredovalni oblasti.

Zaenkrat število štrajkarjev še ni posebno veliko, resno se je pa bati, da se bo štrajk razširil tudi na New York, Newark, N. J., Philadelphia, Cleveland, Cincinnati, Chicago, St. Louis in San Francisco. V tem slučaju bi bil prizadet transport obrambnega materiala.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupina, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$8.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$12.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 1-1241

HITLERJEVI NAMENI

Že nekaj stoletij, ali že vsaj izra francoske revolucije (l. 1789) je bil moderen človek vzgajan v smislu, da so njegove soljude v splošnem dobri. Baš zato skoro ne more pojmiti, da je na svetu skupina priznanih političnih voditeljev, ki so po sreči in dejanju zločinci in nasilniki. Civiliziran človek dvajsetega stoletja ne more doumeti, kakor more biti že leta in leta pri krmlu velikega naroda tolpa morilcev, sleparjev in lažnjivcev, pa se narodu ne studijo in jih noče zapoditi. Pa saj si je nazadnje res težko raztolmačiti poslovanje nasilne organizacije v nacijski državi.

Z grozo beremo, kaj počenjajo danes naciji z Jugoslovani, Poljaki, Čehi, Norvežani in drugimi podjarmljenimi narodi. To početje ni posledica kakšnega hipnega razburjenja ali kaprice te ali one nacijske surovine. Ne! Zločin nad nedolžnim prebivalstvom so dobro premišljena in smotrna politika. To je sicer politika satansko zlobnih oseb, navzile temu je pa logična in globoko premišljena. Z nemško kulturo ima istotako malo opravka kot ga ima naprimer ameriško gangsterstvo z američanstvom.

Politično gangsterstvo je izra 1918 v političnem svetu prav poseben pojav. Ne samo v Berlinu, pač pa tudi v Moskvi in Rimu je bilo dosti te robe. Nihče pa ni domneval, da se bo baš v Nemčiji razvilo do take popolnosti.

Hitlerjevo neusmiljenje ravnanje s podjarmljenimi narodi jasno dokazuje, da povsem smotrno zasleduje dva politična cilja.

Prvi cilj je, napraviti iz podjarmljenih narodov sužnje vladujoče nacijske drhali. V to svrhu je bilo pa treba spraviti s poti vse vodilne moči, ki bi se jih mogli ti narodi okleniti. Ostale so le ljudske mase brez voditeljev, ki bi se v svojem obupu vdale v usodo trajnega suženjstva. Tega se je bil Hitler že v Nemčiji poslužil leta 1933 in 1934, ko je dal pomoriti ali zapreti voditelje nasprotne stranke, pristaše nasprotne stranke, ki je z bičem prisilil k pokorščini.

Nacijski voditelji prav dobro vedo, da bi podjarmljeni narodi nikdar z njihni prostovoljno ne sodelovali.

Drugi, še dosti bolj peklenski Hitlerjev cilj je pa, pridobiti s pomočjo te nasilne politike na svojo stran vse plasti nemškega naroda.

Tega naši civilizirani možgani ne bodo mogli prav naloge doumeti, pa je britka resnica.

Hitlerju, ki nikakor ni bedak, je jasno, da morajo njegova zveststva v zasedenem ozemlju izzvati srd vsega sveta. Ta srd pa služi njegovim namenom.

Hitler ne sme in tudi ne more dopustiti prevelike razlike med "nacijami" in "Nemci". Po Hitlerjevi želji naj bi strahote, vršene se v zasedenih krajih, ne bile le delo nacijev, pač pa delo vsega nemškega naroda. Hitler želi, da bi bili vsi Nemci baš tako osovraženi kot je osovražena on sam, in da bi se vsi Nemci bali osvete podjarmljenih narodov. Njegova vroča želja je, da bi do konca vztrajali ob njegovi strani. Hitler hoče doseči, da bi ves nemški narod bolj trepetal pred maščevanjem morebitnih zmagovalcev kot pa pred neskončnim nadaljevanjem sedanje vojne.

TEDEN CIVILNE OBRAMBE

Tekoči teden je proglasil predsednik Roosevelt za teden civilne obrambe. V tem tednu bi bilo treba američkemu narodu natančno predložiti neizmerno važnost industrijskih obrambnih naporov ter njihov pomen za vzdržanje ameriške svobode.

V proglasu pravi predsednik, da bo le s pomočjo silnih naporov složnega ameriškega naroda mogoče rešiti ameriški način življenja pred poganskim sistemom zaslužnjstva, ki so ga diktatorji namenili tudi ameriški celini.

Ne samo armada in mornarica, pač pa tudi civilni delavci v vseh strokah zaposlitve morajo vedeti, da gre za obrambo njihovih svobod in ter da mora danes sleherni pripevati k tem splošnim narodnim naporom.

V svojem proglasu predsednik tudi omenja, da s sedanjim 40 urnim delovnim tednom in 8 urnim delovnikom ne bo mogoče doseči zaželjenega cilja, vsled česar bo treba za dobo velike narodne nujnosti delovni čas skorogotovo podaljšati. Če bo plačano nadurno delo v soglasju z določbami kolektivnih pogodb, se temu ne bo nihče protivil.

Nekateri delavci v velikih industrijah delajo že zdaj po štirinajstdeset, osemindeset in več ur na teden. — Umevno je, da so temu primerno tudi več plačani.

SUNER SE POSVETUJE. — Iz Madrida poročajo, da se španski zunanji minister Ramon Serrano Suner z nemškimi in italijanskimi poslaniki posvetoje. Po najnem odhodu je pa sprejel v avdienci japonskega poslanika. Španska se vedno čina, ne vedoč, kateri stranki naj se pridruži.

Kaj čakate?

"Jugoslavija je resila svojo dušo" je zaklical g. Churchill na dan 27. marca 1941, ko so Jugoslovani zavrgli paket z Hitlerjem. Ogromno navdušenje se je polastilo vseh prijateljev te male države, ki je na takoj junaški način vrgla s sebe krinko dotedanje taktike in se z odprtim vizirjem vrgla pod Hitlerjeve tunke in granate.

Vsakemu je bilo jasno, da ta junaška gesta pomeni trenoten samoboj, trenotno samožrtvovanje. Nade, da se bo Jugoslavija v svojem popolnoma nemogočem vojaškem položaju mogla braniti pred združenim napadom Nemčije in Italije, nihče na svetu ni imel. Preveč je bila znana nemška udarna moč, ki je pomandrala štirikrat močnejšo Poljsko in poleg vseh drugih držav tudi francosko veselilo v nekaj dneh. Jasno je bilo, da je Jugoslavija vrgla svoje živo meso v žrelo nemškega vojnega stroja, ki bo zahreščal, malo zaropotal in jo požrl.

To bi se bilo zgodilo v vsakem primeru, naj bi bila Jugoslavija še tako duhovno in materialno na boj pripravljena — njen poraz je bil v danih okoliščinah neizogiben in tako očitno, da ga je vsak pošten oboževalec moral imeti na dlan, še predno se je boj začel. Danes, ko je vsa zemlja Srbob, Hrvatov in Slovencev razdeljena med svoje smrtno sovražnike, ko je napojena s krvjo svojih najboljših sinov in sprejema vsak dan nove žrtve svoje nacionalne borbe v materinsko naročje, ko zakonita vlada Jugoslavije in politični predstavniki Srbob, Hrvatov in Slovencev brez domovine iščejo nove možnosti za njeno vztrajanje in življenje, danes jugoslovansko junaštvo ni nič manjše kot 27. marca. Nasprotno, sedaj, ko vidi vse svet, kar so Jugoslovani vnaprej vedeli, ko so predvidevali svojo usodo, tedaj je šele jasna vsa veličina junaških dejanj 27. marca in naslednjih dni, ko je Jugoslavija "reševala svojo dušo."

Jugoslavija je morala sebe položiti na daritveni oltar, da je svet prepričala, da je duša njena na strani zaveznikov v boju proti nacizmu in fašizmu, proti nemškemu in italijanskemu imperializmu. S krvavo legitimacijo se danes Jugoslavija predstavlja narodom in v

svetli krvi; na njej so klici njegovega novega življenja.

Na znanih združenih demokracij gradimo vse naše upanje, da bomo mogli znova organizirati narodno in državno življenje.

Ali pri tem ne smemo prezreti dejstva, da je sovražnik 20 let delal svoje načrte proti nam na naših lastnih pomakljivostih. Ako teli ne izkoreninimo in odstranimo bomo znova začeli v stare bolezn. Moramo se v sedanjem trpljenju očistiti, ozdraviti, vsa boleča mesta operirati, ves gnoj izrezati.

Očitno je bila najhujša zabloda v tem, da smo vseh dvajset let življenja Jugoslavije trošili svoje sile v prepiru o notranji ureditvi države. Od ženevskega protokola Pašić-Korošec l. 1918, preko Vidovdanске ustave in diktature kralja Aleksandra do sporazuma leta 1939 med Srbi in Hrvati je trajala pot jugoslovanskega državnega življenja, ki po spoznanju še tudi ni mogla najti svoje prave in ustaljene smeri.

Ce mislimo v novi državi znova začeti stari prepir, bomo znova lutka v rokah naših krvnikov. Bolje da ne sramotimo svoje zgodovine znova s takim početjem. Sporazum in nespozazum med Hrvati in Srbi je vir in začetek dobrega in zla v Jugoslaviji, dobro in zlo bodočnosti nove Jugoslavije.

V tukajšnji ameriški javnosti pa vidimo, da v tej osnovni važni točki nismo prišli niti korak naprej! Razpoloženje, kakor se izraža v srbski in hrvatski tukajšnji javnosti in v njenem časopisju, je ubijajoče. Razmere v domovini nas razkrajajo. Če hočemo rešiti veliko državno skupnost in stvarnost Južnih Slovanov, se mora to takoj nehati, vsaj med fistlmi Srbi in Hrvati, ki danes zastopajo Jugoslavijo. Popolen, iskren in takojšen sporazum je ključ dobre rešitve, je rešitev sama.

To je veliko in težko delo, ali z odlaganjem se ne opravi. Zgrabiti ga je treba, urediti ga je treba, proglasiti in dopovedati vsem: Srbom, Hrvatom in Slovencev, da tako bo in mora biti in končati to pravdo. Šele, ko bo ta temeljni kamen v zgradbo nove Jugoslavije vstavljen, bodo mogli iti za njo na dalo vsi Srbi, Hrvati in Slovenci z upanjem, da bo novo

SLOVENCI!

NAJBOLJ POPOPOLNA ZALOGA SLOVENSKIH PONOVRKARSKIH PLOŠO DOBITE PRI

JOHN MARSICH, Inc.
463 WEST 42nd STREET
NEW YORK, N. Y.

državno telo, zdravo in čilo, posvetilo vse svoje moči za obnovo in novo zgradbo socialnega in kulturnega napredka Slovencev, Hrvatov in Srbob. Kralj Peter II. je na svoj 18. rojstni dan rekel veliko in občutljivo besedo: "Hočem, da bo moja država urejena po načelih enakopravnosti in demokracije." Evo, to je nam potrebno. To žele vsi. To je ves program.

Državniki in politiki so dolžni, da sedaj to smernico nresnično in spravi v otipljivo stvarnost. Naglašamo pa, da je to treba urediti sedaj, dokler je še čas za propagando. Moramo se zavedati, da sedaj nismo v letih 1917-1918, ko je slovenskim narodom bistrše Avstrije bilo dovolj, da se razruši osovražena Avstro-Ogrska in da se jim obljubi nacionalna država. Dvajset let državnega življenja je prineslo mnogo bridkih izkušenj. Jugoslovanska ideja je bila omazana z mnogimi osebnimi in političnimi pomakljivostmi in napakami. Zlasti pri Hrvatih, pa tudi pri Slovencih se je utrilo prepričanje, da brez predhodne ureditve notranjega državnega življenja niso nikdar varni pred iznenađenji in šikanami centralističnih sil in intrig. Sibi na drugi strani se boje novih bojev in prepričav s Hrvati. Nihče ni navdušen, nihče ni poztvovalec. Ideal nove države ni pred našimi očmi čist in jasev. Zato šepa propaganda, šepa organizacija med izselenci, hira vse. Ze pol leta je uboga Jugoslavija pomandrala, a še na njenem sedanjem grobu se njeni sinovi pripravljajo, mesto da bi jo z združenimi močmi reševali. A pripravljamo se in ne rešujemo je zato, ker ne vemo kakšna bo, kakar bo vstala. Ali bo zopet nekaterim mati, drugim mačeja? Tisti, ki se mačeje boje, se ne ganejo k reševanju, drugi se nad prvimi jeze, a drugi drugim ne zaupajo. A Jugoslavija leži pod grudo in ni se rodila druga mati, ki bi zbrala jugoslovansko družino k svobodi.

Mi Slovenci smo prepričani, da druge boljše rešitve ni, niti za Hrvate, niti za Srbe niti za Slovence, da je vsakšna jugoslovanska rešitev za vsakogar izmed nas boljša kot kakršnakoli druga in da imamo v okviru jugoslovanske državnosti deje možnosti za absolutno najboljšo rešitev.

In še to dodajmo: kakršnakoli rešitev je boljša kot nemena. Sedanje čakanje stopnjuje nezaupanje in sili vsakogar, da išče posebnih rešitev. Odlaganje dela vtis, da si odgovorni neupajo pristopiti k sporazumni rešitvi in jo doseči.

Peter Zgaga

O, še dosti jih je ...

Po dolgih letih mi je pisal rojak z Zapada ter na koncu pisna pripomnil:

— Kaj pa lumpje? Ali jih je še kaj v New Yorku? Ko sem bil namenjen leta 1920 v stari kraj, sem moral dva dni čakati v New Yorku. Takrat sem si domisljal, da sem najbolj pameten človek na svetu. Pri vas so me silili, naj danes spravim, pa sem jim odgovoril: — Če sem ga znal sam zaslužiti, bom menda znal tudi zanj sam skrbeti. Na poti v hotel vidim nekega reveža, ki se je ves tresel in opotekal. Ne od pijače, pač pa od slabosti. Po naše me je prosil, naj mu pomagam. Kdo ne bi pomagal revežu? Pozneje sem

Te pa tlači duha, budi in povzročaj pesniženje in propagando naših sovražnikov ima povsod plodna tla.

Vsak dan odlaganja je čista škoda. Danes je potrebna čista, jasna, konkretna slika nove jugoslovanske državne skupnosti, v kateri bo imela Srbija, Hrvatska in Slovenija svoj samostojen, popolnoma neodvisen položaj v vseh stvarih, ki niso neobhodno potrebni atributi skupne države: a povsod, tako v Srbiji, kakor v Hrvatski in Sloveniji, mora biti vsak Jugoslovane enakovreden brat pred vseni zakoni in oblastmi in mora imeti polno možnost, da po demokratičnih metodah uveljavlja svoje težnje in zahteve.

Tako Jugoslavijo nam dašte, vsi jo bomo vzljubili, vse preteklost pozabili in navdušeno delali za naše skupno odrešenje.

Le tako bomo učkali dan srečnega vstajenja duše in telesa nove jugoslovanske države.

PETORČICE NISO NIKDAR TEPENE.

Veliko je bilo že vzgojeslovne pretekanja in besedovanja, ali spada tepež na seznam vzgojeslovskih metod ali ne.

Glede na kanadsko svetovno čudo, petorčice družine Dionne, ki so posebne varovanke angleškega kralja, je v tej zadevi že padla odločitev, kakor se je njihov zdravnik dr. Dafcoe izrazil častnikarjem. Teh pet malih deklic, ki so zdaj stare sedem let, niso nikdar pretepali. V njih lihi je majhna, mirna soba v vzgojeslovne namene. In če bi katera od petorčice morala biti tepena, pa jo zapro za kratek čas v to sobo, kjer maj premišlja o svojem prostopku. Druge štiri kažejo potem s pristno nanjo in se narečujejo iz nje. In to je doslej še zmeraj pomagalo.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo 2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York, N. Y.

ga po govorici presodil, da mora biti Slovaki, ki je dolgo živel med našimi ljudmi. Kmalu se nama pridružil še neki drugi človek, Mudžar ali kaj, ki je svetoval, da bi bilo za nesrečnika najbolj malo tople juhe. Šli smo v neki armenski restavrant, sedli v temen kot in se dobro okrepčali. Bolnik je bil namenjen v staro domovino, pa ga je bolezen premagala in mi ne kaže drugega kot bolnišnica. Ime pa nekaj denarja za svojo teto v Ljubljani, pa ga ne zaupa ne pošti, ne agentu, ampak bi rad dobil kakšnega zanesljivega človeka, ki bi denar osebno in pošteno odpravil. — No, jaz grem v Ljubljano, — se mu ponudim, in takoj je bil zadovoljen, samo pripomnil je, da je težko kar tjavendan zaupati denar kakšnem pričanici. Beseda me je zbudila. Potegnem listnico in naštejem na mizo tri tisočake. On jih je okoražen naštel kar pet s prošnjo, naj jih izročim njegovi teti. Denar smo se enkrat presteli in ga spravili v novo listnico, katero sem skrbno vtaknil v notranji žep. Nato me je prosil, naj grem z njim v hotel po natančen tetin naslov. Predtem je še stopil v toilet, odkoder se ni več vrnil. Še danes mi je uganika, kako se je mogel skozi ozko okence izmuzniti na dvorišče. Medtem je izginil tudi njegov zavoznik, in v moji listnici ni bilo ne njegovega ne mojega denarja. Ko sem šel pozneje z vašim uradnikom na podicijo in razložil vso stvar, me je siloval in izkušeni policijski sodnik ostro pogledal in me zaničljivo vprašal: — Pa bi ti res izročil tisti denar, ki ti ga je neznanec "zaupal"? — "Seveda bi ga," sem odvrnil in pogledal v tla. — Hudiča bi izročil, pa ne denar, — je zarobantil policijski sodnik. — Ti in on sta lumpa! Samo on je malo bolj prebrisan kot si ti. Kar pojdi, si že opravil. — Prijateljem sem moral telegrafirati za denar, da sem se vrnil v Colorado. To je bila zame draga, toda dobra šola. V star kraj pa nisem šli nikdar več.

Rojaku odgovarjam, da so v New Yorku še vedno lopovi, toda poslužujejo se drugačnih trikov kakor nekoč. Kupčija z Brooklynskim mostom ne nese več. Tuči dediščin bogatih Mehikancev, ki so ponedolženi v ječi, je odklenalo. "Zlate" opeke niso več na prodaj, in zemini ne pošiljajo vnaprej denarja "nevestam", ki oglašajo svojo lepoto in mladost v časopisih. Transakcije z bančnimi bukvicami ne vlečejo več, kajti avstrijski denar je že zdavnaj izgubil svojo veljavo, dočim jugoslovanski nima baš v sedanjem času posebne vrednosti. Ljudi, ki so nekoč po vezah prodajali po dvajset dolarjev ženske kože iz pristnega krzna severne lisice, ni več, in že precej New Yorka moraš obiti, predno naletiš na človeka, ki ti je pripravljen prodati trikaratni demantni prstan za deset ali dvajset dolarjev.

Postne oblasti nimajo več toliko dela s sleparskimi cikularji kot so ga imele nekoč. Ljudje so se pač precej dobro naučili ločiti pristno od potvorenega, laž od resnice in tunsaj od postavne pijače.

Svet se je spremenil, pisatelji drugače pišejo, slikarji drugače slikajo, moda je drugačna, in zato so tudi sleparji morali spremeniti svojo taktiko. Zanimiv primer moderne sleparije vam bom jutri povedal.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

Postavna določitev najvišjih cen

Ze vsaj zaenkrat ne bo smela biti nobena stvar dražja kot je bila med 15. septembrom in 11. oktobrom. — Določbe glede kupovanja na obroke.

Ure 2. novembra vlada objavi nekaj odredb glede najvišjih cen. Odredba se tiče vseh predmetov, ki so v trgovinah na prodaj, podrejena jim je pa tudi brzojavna in telefonska služba ter gostilne, restavracije, kinematografi, pralnice, pogrebni zavodi, itd.

Odredba stopi v veljavo dne 7. novembra ter določa, da se ne sme nobena stvar dražje prodajati oziroma za nobeno službo ali postrežbo več zahtevati kot je znašala cena med 15. septembrom in 11. oktobrom letošnjega leta.

Kanadska vlada je že 11. oktobra izdala nekaj omejevalnih odredb glede kupovanja na obroke. Tako je treba plačati najmanj tretjino nakupne vsote, ostanek pa ne kasneje kot v dvanajstih mesecih. Najmanjše mesečno odplačilo mora biti pet dolarjev. Izjema je nakup avtomobilov. Na roko je namreč treba plačati najmanj polovico.

ZANIMANJE AMERIŠKE VLADE ZA NAJNOVEJŠO KANADSKO ODREDBO

Takoj po objavi kanadske odredbe glede kontrole nad cenami in plačami, so poleteli trije ameriški izvedenci v Kanado.

Kanadski ministri predsednik Mackenzie King je v soboto pred dvema tednoma siropokopotezno objavil najnovejši kanadski načrt glede kontrole nad cenami in plačami.

To je vzbudilo ne samo v Kanadi, pač pa tudi v Združenih državah precejšnje pozornosti. Tako je v nedeljo zjutraj sohodleteli v Kanado trije izvedenci Hendersonovega urada za kontrolo nad cenami, kar se je zgodilo po naročilu predsednika Roosevelta, ki je hotel takoj vedeti vse podrobnosti.

Naslednjega dne so se vrnili s potrebnimi podatki, ki sta jih začela predsednik Roosevelt in administrator Henderson natančno proučevati.

Kot znano, je v Združenih državah že uvedena nekakšna kontrola nad cenami, ki je pa zaenkrat še prostovoljna. Administrator Henderson hoče zlepa doseči svoj cilj.

Kontrola nad delavskimi plačami v Združenih državah skoraj gotovo ne bo, ker ji preveč nasprotujejo delavske organizacije, češ, da bi bila v tem slučaju vsa kolektivna pogajanja brez vsakega pomena.

USPEHI KANADSKIH LETALCEV

V bližini nizozemske obali so napadli tri parnike, ki so jih spremljale nemške bojne ladje. — Izredno nizek polet nad francoskim ozemljem.

Iz Londona poročajo, da se kanadski letalci zelo odlikujejo. Zračne napade na nemška mesta in nemške tovorne parnike vzpirljajo bodisi sami ali pa v družbi svojih angleških tovarišev.

Nedavno so močno poškodovali tri tovorne parnike v bližini nizozemske obali. Parnike je spremljalo več nemških bojnih ladij, ki so s protizračnimi topovi streljale proti kanadskim letalcem, zadelo pa niso nikogar.

Kanadčani se pri napadih poslužujejo v Združenih državah zgrajenih Lockheed Hudson letal.

Neki velik nemški tovorni parnik je z uspešno merjenimi bombami porušil in pogreznil seržant-pilot D. Moss iz Toronta, ki je star 21 let.

Parnik je zadelo troje bomb, nakar se je nagnil in se začel potapljati. Oddelak kanadskih letalcev je pa vzpirljivo dnevi polet nad Francijo. Med Folkestone in Dovorom so Kanadčani preleteli Rokavski preliv v višini 20 tisoč čevljev, nakar so se spuščali nižje in obstreljevali nemške vojaške naprav ob francoski obali.

Dve letali sta se nad neko francosko vasjo tako nizeko spustili, da sta pilota natančno videla iz cerkve vračajoče se ljudi. Začela sta jim mahati z rokami.

Julijano je vodila predsednikova žena, dočim pa visoka državnikinja konferirala za zaprtimi vrati.

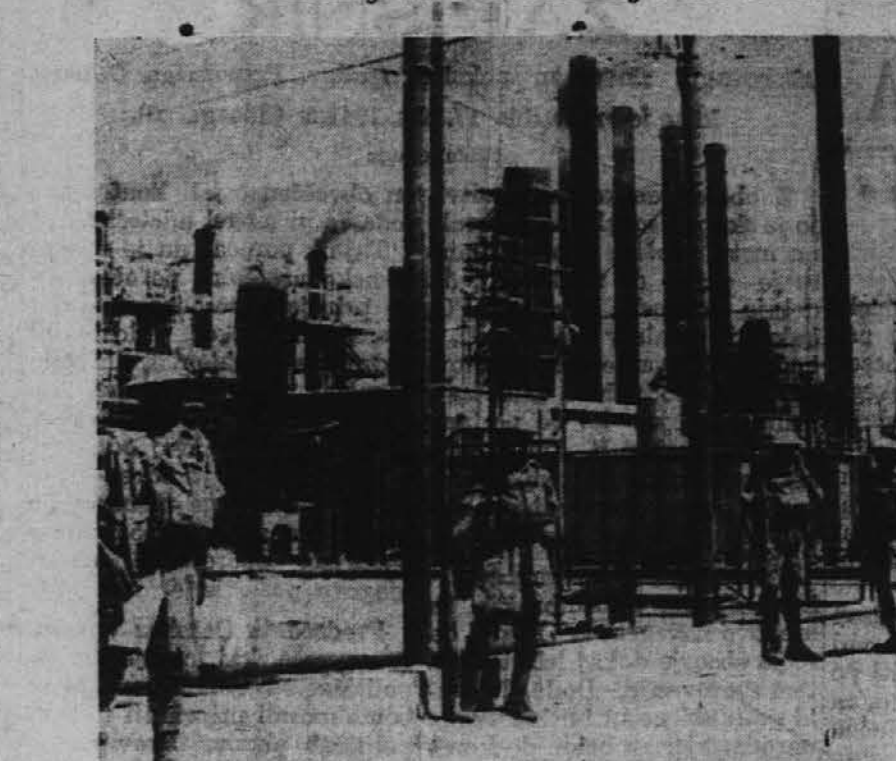
Njun pogovor je bil izredno važen, kajti tikel se je ustanovitve skupnega obrambnega produkcijskega odbora, ki naj bi urejal industrijske prilike v obeh državah, v obojestransko korist ter v korist Rusiji, Angliji in drugim zaveznikom.

Kanada bo preskrbovala Ameriko s predmeti, ki jih Amerika ne more sama producirati, kar bo pa Kanadi manj škodo, ji bo dala pa Amerika na razpolago.

S tem bo produkcija pospešena in sicer z najmanjšimi stroški.

Kanada ima na primer precej sitnosti s produkcijo zrakoplovnih motorjev. Ker gre tozadevno delo v Ameriki kaj naglo izpod rok, bo v bodoče Kanada najbrž izdelovala le o-

PERZIJSKI PETROLEJ POD STRAZO

Indijski vojaki stražijo skladišča petroleja, ki so se jih polastili Angleži, ko so dospeli na otok Aradian.

KANADSKA POMOČ ZAVEZNIKOM

V zvezi z Združenimi državami in Anglijo pošilja Kanada Rusiji izdatno pomoč. — Po dolgih počitnicah se je spet sestel kanad. parlament.

Po počitnicah, ki so trajale skoro od začetka poletja, se je v Ottawi spet sestel kanadski parlament. Narodne zastopnike je pozdravil ministrijski predsednik Mackenzie King ter jim rekel, da se nacijska grozodejstva širijo, navzile temu se pa nekateri narodi še niso dobro zavvedli svoje naloge, da je treba porušiti ogromen nemški vojni stroj. Nasprotniki fašizma nimajo nobenega drugega izhoda kot borbo.

"Vojni stroj," je rekel, "s katerim imajo opravlja svobodni ljudski narodi, prekaša po svoji silovitosti in ogromnosti vse drugo na svetu. Preveč novarnost je spravila ljudsko umenje v Združenih državah tako daleč, da bodo nedvomno zavrgle zadnje sledove oficijelne nevtiralnosti. Ameriško umenje smatra nevtiralnost za nekakšno masko, katero je treba čimprej zavreči.

Sile osi so si s svojimi dejanji nakopale srd Združenih držav." Nato je razpravljala ministrijski predsednik o pomoči, ki jo nudi Kanada Rusiji. Poleg vojnih potrebščin ji pošilja živila, zdravila in prevozna sredstva. Priporočil je pa, da o podrobnostih ne more razpravljati, ker se vsa pomoč vrši v zvezi z Združenimi državami in Kanado.

Kanadska vlada je bila v neprestanu zvezi z ameriško in angleško misijo, ki sta nedavno obiskali Rusijo. Hitler je s svojim napadom na Rusijo razočaral ves svet. To razočaranje je pa imelo dobro posledico, da je namreč zdramilo mladenče. Ves svobodni ljudski svet je na strani zaveznikov. Vsak dan borbe na ruskih tleh je prispevek k svobodi.

Ob koncu je rekel Mr. King, da je vlada pripravljena odgovoriti na vsako vprašanje opozicije glede kanadskih vojnih naporov. Ko bo vlada odgovorila na vsa vprašanja, bo predlagal, naj se parlament odgodi do začetka novega leta.

Prve seje se je udeležilo nad 75 odstotkov poslancev.

VAŽEN DOGOVOR MED ROOSEVELTOM IN MACKENZIE KINGOM

Ustanovljen bo skupni obrambni produkcijski odbor, ki bo urejal industrijske prilike v Kanadi in v Združenih državah.

Dne 1. in 2. novembra je bil kanadski ministrijski predsednik Mackenzie King gost predsednika Roosevelta v Hyde Park, N. Y. Istočasno je bila tudi holandska prestolonaslednica Julijana z dvema svojima hčerkami, ki je napravila kratek izlet v Združene države.

Julijano je vodila predsednikova žena, dočim pa visoka državnikinja konferirala za zaprtimi vrati. Njun pogovor je bil izredno važen, kajti tikel se je ustanovitve skupnega obrambnega produkcijskega odbora, ki naj bi urejal industrijske prilike v obeh državah, v obojestransko korist ter v korist Rusiji, Angliji in drugim zaveznikom.

Kanada bo preskrbovala Ameriko s predmeti, ki jih Amerika ne more sama producirati, kar bo pa Kanadi manj škodo, ji bo dala pa Amerika na razpolago. S tem bo produkcija pospešena in sicer z najmanjšimi stroški.

Kanada ima na primer precej sitnosti s produkcijo zrakoplovnih motorjev. Ker gre tozadevno delo v Ameriki kaj naglo izpod rok, bo v bodoče Kanada najbrž izdelovala le o-

"KANADČANI NISO ZDRAV NAROD"

Znani časnikar Frank Chamberlain je napisal za Kanadsko zdravstveno ligo nad vse značilen članek, v katerem pravi, da so Kanadčani bolan narod, pa zato presneto malo bri-gajo. Svoje dnevne posle vrše nemoteno, kot da bi ne bilo z njimi nič narobe.

"Toda," pravi Chamberlain, "preuredite nekoliko naslednje številke. Nad en milijon kanadskih otrok ni dovolj prehranjenih. Četrť milijona Kanadčanov slabo sliši. 75 tisoč otrok ima slabo srce. 35 tisoč jih je duševno zaostalih; 30 tisoč jih trpi vsled tuberkuloze; 38 tisoč jih je deloma slepih, nad tisoč otrok je popolnoma slepih, poldrugi tisoč popolnoma gluhih."

Članek se sklicuje na izjavo col. J. L. Ralstona, kanadskega ministra za narodno obrambo, da je bilo med 50 tisoč fanti, ki so hoteli stopiti prostovoljno v kanadsko armado, komaj 80 tisoč telesno zdravih in sposobnih.

"To je žalostno, strašno žalostno," pravi članek. "Prepričan sem bil, da bo kanadsko časopisje objavilo z debelimi črkami na prvi strani to preseljivo Ralstonovo izjavo, pa jo je skoraj popolnoma prezrl."

V Kanadi umre vsako leto vsled difterije nad 300 otrok, dasi je mogoče s cepljenjem difterije preprečiti. Vsako leto podleže v Kanadi tifusu nad 200 oseb. Od leta 1916 do 1936 je bilo v deželi 47 epidemij tifusa, dasi so načini pastevriziranja mleka splošno znani ter bi se bolezen ne mogla razširiti če bi oblasti skrbjele za zdravo pitno vodo.

Članek pravi, da je v enem samem letu umrlo v Kanadi 16.675 otrok, starih manj kot leto dni. Med 26 vodilnih deželami so samo štiri, v katerih je umrljivost otrošnje večja, kakor v Kanadi. Ali kaj storimo proti temu? Čemu tako molče časopisi, magazini in radio?

"Večkrat se z žalostjo spominjamo vojnih žrtv, usmrčenih v akciji ali pa pozneje podleglih ranam. Šestdeset tisoč jih je bilo od leta 1914 do 1918. Tem žrtvam postavljamo spomenike, zlagamo jim pesmi ter jim pišemo posmrtnice. V nadaljnjih štirih letih je pa umrlo v Kanadi 70.000 otrok starih manj kot leto dni. Če pristojemo se nrtvorjene in matere, ki so na poroda umrle, dobimo strahotno številko 103.000. Toliko jih je omagalo v štirih letih v boju za življenje.

"Ljudsko zdravje je pogoj naše bodočnosti," zaključuje Chamberlain svoj članek. "Vas skrb moramo posvečati nosečim materam. Potem dojenčkom in nato otrokom. Solarij morajo biti od časa do časa natančno preiskani. Ustanoviti je treba več zdravstvenih klinik. Zvezne in provinčialne oblasti naj sestavijo obširen zdravstveno vzgojni program. Kanada ni zdrava. Naša naloga je, pokazati ji pot, vodečo k zdravju."

Trije majnerji krivi

Trije majnerji so sodniku J. A. R. McQuiga v Geraldtonu priznali, da so se pregrešili proti kršitvi rudniške postave. Imenujejo se Frank Madden, George Fisher in Albert Tremblay ter so bili zaposleni pri Magnet Consolidated zlatem rudniku.

Po njihovi krivdi so dne 1. septembra ostala odprta vrata, vodenca v navpičen rov. Skoz vrata je nič hudega sleteč stopil Henry Larsen, padel 300 čevljev globoko in obelzel mrtev.

DESET TIHOTAPCEV ARETIRANIH

Kanadske in ameriške oblasti so na sledu velike družbe, ki je iztihotapljala zlato iz Kanade. Več domov je bilo preiskanih.

Kanadska policija je že del časa slutila, da je v severnem delu Ontarija ter ob kanadsko-ameriški meji na dela močna in dobro organizirana tihotapljska družba, ki se bavi z vtihotapljanjem zlata v Združene države.

Oblasti so razširile in posplošile svoja poizvedovanja. Obmejna straža je bila še bolj pazljiva nego običajno. Toda vse skupaj ni nič pomagalo. Tatvine zlata so se ponavljale in precejšnje količine te dragocene kovine so odhajale preko meje.

Naposled je policiji vseno uspelo aretirati devet moških in eno žensko. Uradniki so prepričani da so prišli s tem tihotapljski tolpi na sled in da bodo kmalu vsi njeni člani v rokah pravice.

Pet moških in eno žensko je aretirala kraljeva jezdeča policija.

Divje gosi — povzročiteljice nesreče

Iz St. Thomas v Ontario poročajo, da je Douglas Joy, poveljnik siselne zrakoplovne službe dominijanskega transportacijskega depart. mnenja, da so najbrž divje gosi povzročile strašno zrakoplovno nesrečo na severnem obrežju jezera Erie, ko je treščilo na zemljo letalo American Airlines ter je 20 ljudi izgubilo življenje.

Joy, ki je član preiskovalne komisije, je opazil na propeletju krivne madeže ter nekaj, kar je sličilo gosjemu perju. Propeler bodo v laboratoriju mikroskopsko preiskali.

Joy sklepa, da je letalo zavozilo v veliko jato divjih gos. Geo. E. Brown, uradnik zvezne vremenske opazovalnice v Clevelandu pravi, da je usodnega jutra letala silno velika jata divjih gosi preko Erie jezera.

Rudniška nesreča

V Little Long Lac zlatokopu pri Geraldtonu sta se smrti ponesrečila 39 letni Joe Zivic in 24 letni Bernard Wills. Zivic zapuška družino.

Roberto Ortiz je boljši

Zdravstveno stanje argentinskega predsednika Roberta Ortiza, ki je zbolel lanskega junija, se je toliko izboljšalo, da se je danes mogel odpeljati na kratek izlet. — V uradu ga nadomestuje Ramon Zastiljo.

Lepa knjiga je kulturna postavka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finšgar)

ŽIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinaestih dolgih poglavjih opisanih trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starih slovanstva do današnjega dne. Knjiga je verito smelo našega življenja in trajanja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

KNJIGARNA "Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinaestih dolgih poglavjih opisanih trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starih slovanstva do današnjega dne. Knjiga je verito smelo našega življenja in trajanja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES osiroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam to priročno

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinaestih dolgih poglavjih opisanih trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starih slovanstva do današnjega dne. Knjiga je verito smelo našega življenja in trajanja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je vsakemu državljanu dnevnikarji potrebna ta priročni ATLAS, ki ga polje mo našim uradnikom po najnižji ceni. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev
48 velikih strani;
32 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodilnih držav;
45 svetovnih, atk. popolnoma o-mašenih;
Zanimivi svetovni dogodki.
Najnovejši zemljevid kape cel svet in tudi:
RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO
ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIJE
PRIKLJUČITEV ČEHOSLOV. SKE K NEMČIJI
NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov
Pošljite svoto v znakob po 3 os. po 2 centa.

Posebnost:
HAMMOND ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA
KUPON, ki ga doblite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da doblite dodatne zemljevide s novimi mejami vojaških držav, kakor bodo prenesene po sedanjih vojni.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

127

Franc Ferdinand, ki se je zmerom bal, da se rodbinski sklad vladarske hiše nevarno krči, je poprosil cesarja, naj uvede nov način varčevanja, ki se je že v Konopištu obnesel. V obširni spomenici mu je pisal o "zapravljanju rodbinskega premoženja," in o neugodnih zakupnih pogodbah, ki kažejo, da gospodarstvo ni priča.

Spomenica je vznemljila cesarja, ki je svojim uradnikom docela zaupal. Nekaj mesecev ni dal nobenega odgovora. Nazadnje je pisal prestolonasledniku, da se kot varuh rodbinskega imetja ne more odločiti, da bi z izpremenjanim majal preizkušeni način uprave.

Kmalu potem je zadal cesar repenčevemu nečaku hud udarec. Ko je Italija napovedala Turčiji vojno in začela svoj tripolitanski osvajaški pohod, je Conrad spet hotel udariti po Italiji. Cesarja, ki vojne ni hotel, je potrpljenje minilo, in ker se je tudi Aehrenthal postavil proti politiki generalnega štaba ter izrekel željo po izpremenbi v njegovem vodstvu, so Conrada odstavili. Franc Ferdinand se je čutil zaradi Conradove odslovitve užaljenega. To, da je cesar hkratu ustreget srčni želji Franca Ferdinanda in odločil tudi vojnega ministra Schoenaicha, je bilo dokaz ustrežljivosti, ki ga užaljeni prestolonaslednik v svoji jezi ni bil zmožen priznati.

Aehrenthal ni za mnogo preživel svoje zadnje zmage nad Conradom in Francim Ferdinandom. Ta minister, ki ga je Franc Ferdinand zadnja leta bolj strastno sovražil kakor svoje dni omrženega Goluchowskega, je pol leta po Conradovi odstranitvi umrl.

"Včasih mi je nebo vzlic vsemu naklonjeno," je po Aehrenthalovi smrti Franc Ferdinand rekel Zofiji. "Vsa pokojničkova politika je bila nepretrgana vrsta hudobij, s katerimi se je hotel pripraviti v blaznost — zdaj pa prav za prav nimam več nevarnih sovražnikov."

Zofija ga je pogladila po komolcu in se nasmehnila. "Mislila je: 'Kako slabo se pozna! Zdadaj misli, da je srečen, ker je njegov sovražnik mrtav. Siromak ne ve, da je prav tedaj, kadar ne vidi sovražnika, ki ga sluti za vsakim drevesom in za vsakim dopisom, najbolj nesrečen. Nič dolgo ne bo trajalo, da odkrije novega sovražnika, ki ga bo enako mrzil kakor Goluchowski in Aehrenthal.'"

Zofijina domneva se je potrdila že čez nekaj tednov. Novi sovražnik, ki ga je odkril Franc Ferdinand, je bil njegov stari nasprotnik, bivši ogrski ministriški predsednik Stefan grof Tisza, goreč madžarski domoljub, ki je bil nedavno tega ustanovil "narodno delavno stranko." Tisza je dal kot predsednik ogrske poslanske zbornice pri glasovanju o novem obrambnem zakonu vse opozicijske poslance po redarjih odstraniti iz parlamenta in samozvestno izjavil, da mora na Madžarskem vladati njegova volja; manjšine morajo držati jezik za zohmi. Tiszova volja je bila volja vladajočega velikaštva, ki ga je Franc Ferdinand že izza oedenburških časov smrtno sovražil.

"To je najnevarnejši nasprotnik," je rekel Franc Ferdinand, "tega moram vreči ob tla."

Tisza je poznal pridito pismo, ki ga je bil Franc Ferdinand pred devetimi leti pisal nekemu ogrskemu aristokratu, ko je tedanji ogrski ministriški predsednik, ki je hotel zdaj kot predsednik poslanske zbornice voditi usodo Ogrske, snoval proti Avstriji naperjeno izpremenbo ministrskega predsednika Kioerberja, ki je ugovarjal temu načrtu, "uglednega tujca, čigar diletantskim izjavam ne gre prisojati pomena."

"To je pač vrhunec nesramnosti in podlosti," je bil pisal Franc Ferdinand. "Bogme, dajte ni moči iti; za svojo osebo se v svoji pravici, na žalost le onemogli jezi tolažim samo s pregovorom: 'Vrč hodi toliko časa po vodo, da se razbije.' In ta madžarski velikaš je zdaj ob pomoti policije spravljal novo brambno predlogo pod streho, izsiliti je hotel tudi sprejem ogrskega volilnega zakona, ki je utrjeval oblast velikaštva na Ogrskem, in nihče drug kolikor on ni bil izbran, da postane znova ministriški predsednik, čeprav ga je Franc Ferdinand — v soglasju s opozicijskimi strankami na Ogrskem — imenoval veleizdajalec."

Tisza je bil nevaren nasprotnik, odločen mož, ki je drzno izpremenjal svoje načrte v dejanja; celo sovražniki so občudovali njegov oseben pogum. Atentat, ki so ga pripravili zanj, ga ni odstrašil in je le še utrdil njegovo nepopustljivost. Ijubil je dvoboje, ki so se morali vršiti ob najtežjih pogojih. In rajši odgovarjal nasprotnikom s sabljo kakor z enako ostro nabrušenim orožjem besede. Imel je močnejše prijatelje, ki so ga imeli za najpomembnejšo glavo v monarhiji. Kolikokrat je imel Franc Ferdinand naslednja leta kakešno snidenje z Viljemom — vselej se je cesar navduševal za Tiszozo, za to "sijajno glavo", za tega "viteškega Ogra".

Bilo je že kar od sile. Vse ugovore, ki jih je Franc Ferdinand navajal zoper Tiszozo, je Viljem odpravil z besedami: "To so predsodki, treba je le, da ga pravilno spoznaš."

Franc Ferdinand je oporekal, da Tisza noče vladati samo na Ogrskem, ampak tudi v Avstriji, in ker ni odločnosti vladati Ogrske, Madžara nihče kos, se na Dunaju vse trese pred njim. Kadar se Tisza pokaže na Dunaju, leži vse na trebuhu. Tisza se nasproti Franca Ferdinanda ni bal. Vedel je, kaj mora storiti, da najobčutnejše rani visorodnega sovražnika. Šel je k cesarju in mu javil, da prestolonaslednikovo protimadžarsko nastopanje že mnogo let ovira zaželjeno prijateljstvo z Viljemom, ki je cesar navduševal za Tiszozo, za to "sijajno glavo", za tega "viteškega Ogra".

Odslovitve vojne ministra Schoenaicha, ki jo je dosegel Franc Ferdinand, je bila v obeh vojske slabo znamenje. Prestolonaslednikov zli duh pa je podpolkonnik Brosch, vodja vojaške pisarne v Belvederu. Ta vojaška pisarna je javna nevarnost. Častihlepni vodja vojaške pisarne nenehoma snuje gorje. Dokler je Brosch v Avstriji močnejši od vojne ministra, se mora razbiti vsaka konstruktivna mirovna politika. Blagor monarhiji, da nekdo prisili prestolonaslednika k razhodu z Broschem.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

ZAPISNIK

zborovanja slovenske sekcije Jugoslov. Pomožnega Odbora, ki se je vršila dne 17. okt. 1941 v Chicagu, Ill.

Nadaljevanje

Z obojestransko razjasnitvijo je skupno sodelovanje ostalo na nrtvi točki. Sporazumno se je prišlo do zaključka, da deluje slovenska sekcija JPO, kakor je delala v preteklosti, a bodoče delovanje sekcije slov. župnij je podvrženo samostalnemu razvoju, ko bo podano poročilo Father B. Ambrožiča, kot zastopnika na tem zborovanju, obstoječemu odboru slovenskih župnij v Ameriki.

Predsednik zborovanja se zahvali Father B. Ambrožiču za njegovo navzočnost. Pravi, da se je obzorje dokaj izčistilo na tem zborovanju. Doda, da enaki sestanki ne bi bili na škodo naroda, kjer se pride do komune in močnega zaključka in sporazuma. V osebi patra Ambrožiča so navzoči spoznali moža, s katerim se da resno govoriti, čeprav nismo vsi enakih prepričani.

Father Ambrožič se prijazno poslovi od navzočih zborovalcev.

Tajnik Josef Zalar poroča, da je na potovanju po ameriškem Zapadu s predsednikom njegove organizacije br. Grmom, govoril v marsikateri slovenski naselbini o našem pomožnem delu. Istotako je storil br. Janko N. Rogelj, ki je potoval na Zapad, odkoder se že oglašajo z organiziranjem lokalnih odborov.

Tajnik obenem apelira, da naj vsi lokalni odbori ali organizacije, ki imajo nabrani ali odločeni denar na rokah, da naj ga pošljejo blaginiku JPO.

Br. Rogelj prosi, da naj ga tajnik in blaginik mesečno obveščata o poslovanju obeh uradov, da lahko javnosti poroča o napredku pomožne akcije.

Predsednik Cainkar priporoča, da naj se javnosti kolikor mogoče jasno pove, da se denarja ne bo prej poslalo ali izročilo nikomur in nikamor, dokler odbor JPO, slov. sekcija, ne bo gotov, da bo prišel v prave roke ter da bo pravilno razdeljen. V poštev pridejo vsi Slovenci in Slovenke onkraj morja, ki žive sedaj v zasužnjevi Jugoslaviji, pod Italijo, Nemčijo ali pod katero drugo vlado.

Br. Rogelj poroča, da se je udeležil konference osrednjega odbora JPO v Pittsburghu. Br. Zalar poroča, da je bil tudi

on obveščen o isti konferenci, toda se ni mogel udeležiti.

Tajnik poroča, da je sprejel iz neke naselbine poročilo, da bo prirejena veselica v korist nesrečnim rojakom v domovini a društva so sklenila, da bodo skupiček pridržali sami, dokler se ne razčistijo razmere v domovini. Čita svoj odgovor, v katerem jim je odredel poslovanje, ako ne nameravajo poslati denarja v centralno blaginjo. Zborovanje odobri njegovo poslovanje.

Predsednik Cainkar vprašuje navzoče, kaj mislijo glede politične akcije. Pravi, da se bomo morali pripraviti tudi za politično akcijo. Prav nič se ne ve, kako se bodo v bližnji bodočnosti zaobrile razmere, in tisti čas nas ne sme najti ne pripravljeni, ko se bodo spet določevale meje in usoda Slovenije. Zato vprašuje, ali naj se ta odbor v bodoče posveti tudi političnim vprašanjem stare domovine, ali naj se zato ustanovi posebna politična organizacija? Sledi razprava. Zastopniki soglašajo s predsednikovim izvajanjem in so menja, da bi se pod pokroviteljstvom JPO, slov. sekcije, lahko vodilo tudi politično akcijo za stari kraj. Zato pa je potrebno, da se organizacije, ki tvorijo JPO, slov. sekcijo, pot. svojih glavnih odborov izrazijo ako odobravajo politično akcijo.

S tem je bil dnevni red izčrpan, zato predsednik zaključil sejo ob 5. uri popoldne. (Po seji je prišel v konferenčno sobo minister Snoj, ki je v daljšem nagovoru razjasnil obstoječo situacijo in stališče sedanjega jugoslov. odbora v Londonu. Obenem je temeljito orisal politično zgodovino v preteklosti Jugoslavije ter na podlagi tedajšnjih dogodkov prišel k novati načrte za bodočnost. Podčrtaval je potrebo politične akcije med ameriškimi Slovenci, zakar je tudi sugestiral potrebni odbor, ki bi vodil to politično akcijo. V smislu njegovih sugestij je obljubil, da bo najbrže on sam pozval ali vprašal slovenske podporne organizacije za sodelovanje v politični akciji.)

Vinc. Cainkar, preds. Jos. Zalar, tajnik. Wm. Rus, zapisnikar.

Jeremija se skuša rešiti

Piše Pater BERNARD AMBROŽIČ, O.F.M.

Nadaljevanje

Ali boste mogli iz tistih umar spoznati, da se je narod zganil? Jaz za svoje možgane in po svojih možganih razberem nekaj popolnoma drugega. To, da narod — po šestih mesecih — še vedno spi. Kvečjemu odpre tu pa tam po eno oko, pa ga kar brž spet zatisne, ker je pač tako strašno zaspano. Zaspano sem rekel. Torej oko, ne narod!

Kaj naj si potem takem obetamo od politične akcije, ki se snuje in sedaj in je prav tako nujno potrebna? Če je narod v zadevi pomožne akcije komaj tu pa tam odprl eno oko, kako naj pričakujemo, da bo šel na politično akcijo z odprtimi in celo budnimi očmi?

Zato je treba buditi, buditi, tresti, tresti — rukati, magari z vodo polivati!

"Politična akcija." Ali razumemo to besedo? Nekateri razumejo "politiko" tako, da se nekdo na desni ali levi nekaj usaja, nekdo z leve ali desne mu pa da malo popra.

Nič ni hudega, če v drugačnih časih "politiko" tako razumemo. Zdaj pa e nekaj poznamo. Zdaj pa je nekaj politična akcija to, da ne rimejo ne na desno in ne nalevo. ampak stopimo vsi v sredo in se pokažemo svetu kot narod.

Ljudje pravijo: Jaz nisem za politiko. Prav, če nisi za tisto politiko, ki je "politika." Za politiko, ki je sedaj na mestu, pa mora biti vsak, kdor je — Slovenec!

Pa ne pomešajte!

Moje prve in druge "jeremijade" je svet, ki jih je bral, sprejel skoraj brez pridržka. Nikjer ni bilo čuti, da bi kdo skušal kaj drugega najti v njih, razen to, kar sem sam hotel vanje položiti.

Namignil sem že, da utegne biti to pot drugače. Takrat sem bil sam in sem bil precej daleč. Zdaj sem — tajnik in sem primeroma blizu.

Vendar tega ne pišem kot "tajnik." Pišem kot navaden prostak, prašek ameriškega Slovenstva.

Povabljen sem bil k sodelovanju pri pomožni akciji. Res, povabljen sem bil. Prav nič nisem pričakoval, še manj sem se vsiljeval. Danes ali jutri prav lahko odidem nazaj, odkoder sem prišel. In še jako, jako rad bi šel nazaj in to čim prej. (Ni fletno takole "oseb-

ne" reči pisati, pa je že tako, da včasih ne moreš naravnost do cilja, ne da bi zadel ob svojo osebo.)

Povabljen sem bil k sodelovanju. Ne od odbora, ki sem ga do takrat edinega poznal in edinega upšteval. Če bi me bil tisti odbor povabil, bi se bil prav tako odzval, o tem prav nič ne dvomim. Kdo bi ne bil pripravljen dandanes po svojih močeh pripomoči do skupnih uspehov?

Nisem sprejel povabila — brez dobrega premisleka. Dvakrat sem prišel v Cleveland pogledat in študirat, preden sem rekel: "Ja" in — ostal. Ko sem prav dobro uvidel, da ima novi odbor pravo razlogo za vstop v življenje in tudi pošene namene za svoje nameravano delo, sem sprejel ponudeno tajništvo in sem začel sodelovati.

Sodelovanje je bilo od kraja zlasti v tem, da smo po raznih debatah precizirali svoje stališče in si skušali uglasiti pot. Ko je bilo stališče precizirano, jasno in določeno izrazimo — po raznih debatah, razume — ni bilo med nami ne duha ne sluha po kakem separatizmu, o delovanju "na svojoko" ali kaj takega. Prav od sreča nam je p rihajala misel, da smo obstoječemu odboru le v pomoč, kaj šele da bi mu bili ovira.

Vse, kar je v nasprotju s to našo mislijo, prišlo v javnost ožjo in širšo, se je zgodilo po nesreči in po pomoti — brez sodelovanja tistih, ki nosijo za vso to akcijo resnično odgovornost. In verjemite mi: tisti ki nosijo odgovornost, jo tudi priznajo in se je zavedajo. Jaz se smatram samo za njihovega nastavljenca. Seveda, moram stopati pred javnost. To je ravno kos moje službe, zakaj oni sami so vsak na svoj način zaposleni drugod in ne morejo sproti paziti na vse pojave, ki so s to rečjo v zvezi. Ravno zato so hoteli, da si vzamem čas za te reči. In to sem res mogel storiti in tako imam, kot je bilo v nekem listu pred tedni zapisano "slučajno doci časa."

V kakšnem smislu si domisljamo, da smo JPO, slov. sekciji v pomoč? Bolje rečeno: V kakšnem smislu mislimo, da smo v pomoč narodu?

Prvič, mi lahko gremo z akcijo na polje, kamor zgolj laiški odbor ne more.

Drugič imamo mi pot, da se nabrana pomoč takoj odpošlje in s tem izbijemo izgovore tistim, ki pravijo: če je treba čakati s pošiljanjem do konca vojske, moj denar ravno tako lahko čaka v mojem žepu, kakor v blaginji JPO. Taki izgovori so med ljudmi in tajiti jih se pravi igrati nojevo igro. Tretjič se bodo vedno našli ljudje, ki se izgovarjajo radi nekaterih ljudi. Ta mi ni všeč, in oni mi ni všeč. Če bi tega ne bilo zraven in če bi enega ne bilo. (Nalašč se izogibljamo neke besede, ki je napravila že nekaj nepotrebnih zgažev med nami.) Pojdi in dopeduj! Boš videl, koliko boš dopovedal. Rajši reci. Dobro, pri omih pa ni ne ega ne onega, pa tja daj! Prej boš ustavlil ploho besed na ta način, ko s sto drugimi besedami.

Ko gre nam vsem končno za popolnoma isti cilj, in če se takole razumemo, zakaj bi ne mogli iti prijateljsko na delo? Ali ni boljše, da se poprej pogovorimo in da — magari — vsak nekaj odnehamo, namesto da bi se bali lasanja, pri tem pa pustili široko polje — neobdelano.

Kdor ima pomisleke zoper posebno akcijo slovenskih župnij, dobro, naj gre z ono prvo in tja da. Kdor misli, da je boljše čakati s pošiljanjem, tudi prav. Saj živa duša ne dvomi, da bo po vojski presneto prav prišlo, če bo res prišlo.

RAZPRODAJA SLOVENSkih KNJIG po zmerni ceni

Po 50c zvezek

Andrej Ternovac (Ivan Albreht)
Blagajna Velikega Vojvoda (Frank Heller)
Andersonove pripovedke za slovensko mladino
Bele noči mali junak. (Dostojevski)
Božji mejniki (Ivan Pregelj)
Filozofska zgodba (Alojz Jiranek)
Gospod Fridolin Zelina in njegova družina (Fr. Milčinski)
Kazan, volčji pes (J. O. Curwood)
Kaj se je Makar sanjalo (V. Korelenko)
Na različnih potih (Frane Frisic)
Peter Pavel Čavar (Dr. I. Pregelj)
Pravica kladiva (Vladimir Levstik)
Silka Doriana Gray (Oscar Wilde)
Verne duše v vlač (Prosper Mirime)
Zapiski iz mrtnega doma (A. M. Dostojevski)

Po 70c zvezek

Do Ohrida in Bitolja (Ivan Melik)

Po 75c zvezek

Belfegor (Artur Bernede)
Ostran pragozda (James Oliver Curwood)
Po strani kloboč (Damiir Feigel)
Železna cesta (Zane Grey)
Zlati Panter (Sinclair Gluck)
Rdeča Megla (O. R. Frich)

Po \$1 zvezek

Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridica (Pater Kajetan)
Silva (E. S. Thompson)
Rudarska balada (Marja Majerjeva)
Pripovedbe čebelarje (Waldemar Bonsels)
Pirginski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)

Po \$1.25 zvezek

Skrivnostni studenec (Pavel Keller)
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobje (Mavrice Lablane)
Kristof Dimac (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)

Po \$2 zvezek

Prelezen (France Kidric)
Po \$2.50 zvezek
Vianjeva repatica (Vl. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.

Prišlo pa ne bo, če ne bo kje vzeti. In kje se bo vzelo, če ne boste bolj pridno dajali?

Jaz sem vedno rekel in bom: Dajajte v blaginjo JPO, slov. sekcije! Tako bom rekel, dokler me kdo črno na belem ne prepriča, da tako govorjenje ni na mestu. Ali je tak greh, če kdo tudi nam tako reče?

Ivan Gankar — dobrotnik.

V prostornem vrtu je zbrane mnogo gospode. Tako blagorodni gospod Poprtnjak, predsednik "dobrodelnega društva" Gospod Poprtnjak je rdeč kot paprika a okrogel kot vinski sod. Ravno taki so vsi drugi gospodje, kakor na pr. gospod Škilec, tajnik "dobrodelnega društva." V ozadiju vrta je oder za govornike a pod drevjem so postavljene mize, okrog katerih sede društveniki, a o in oni mi ni všeč. Če bi tega ne bilo zraven in če bi enega ne bilo. (Nalašč se izogibljamo neke besede, ki je napravila že nekaj nepotrebnih zgažev med nami.) Pojdi in dopeduj! Boš videl, koliko boš dopovedal. Rajši reci. Dobro, pri omih pa ni ne ega ne onega, pa tja daj! Prej boš ustavlil ploho besed na ta način, ko s sto drugimi besedami.

Ko gre nam vsem končno za popolnoma isti cilj, in če se takole razumemo, zakaj bi ne mogli iti prijateljsko na delo? Ali ni boljše, da se poprej pogovorimo in da — magari — vsak nekaj odnehamo, namesto da bi se bali lasanja, pri tem pa pustili široko polje — neobdelano.

Kdor ima pomisleke zoper posebno akcijo slovenskih župnij, dobro, naj gre z ono prvo in tja da. Kdor misli, da je boljše čakati s pošiljanjem, tudi prav. Saj živa duša ne dvomi, da bo po vojski presneto prav prišlo, če bo res prišlo.

"Gospoda moja, zbrali smo se danes, da proslavimo dostojno — kaj, bratje moji? — petletni obstoj našega društva. Neizmerno sladek čut me obide pri teh besedah, kakor bi pil na rimer pravo, najboljšo pilzenske pivo ali šušitečega šantpanja. Količnega pomena je naše društvo za vse mesto, za vso domovino, za ves svet! Ali se ne krči srce človeku, ko vidi toliko uboge, lačnega, pol nagega ljudstva!"

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Poučni spisi

ANGLJSKO SLOVENSKO BERILO. Semavil dr.

F. J. Kern. Vezav. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj narodu knjižice — "How to become a citizen of the United States".

V tej knjižici so vse pojasnile in navedene za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Dolar. 278 strani. Cena trda vez \$1.50

Zelo koristna knjižica za vsakega živinozdravnika; opis raznih bolezni in zdravljenja; slike.

GOVODORJEJA. Spisal R. Lavgrat. 145 strani. 8 slikar. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 strani. Cena 50c

MLEKARSTVO. Spisal Anton Peve. 8 slikar. 165 strani.

Knjižica za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. Cena 50c

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vezav. Cena \$1.—

Knjižica je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo ter šolsko solivarstvo.

ODKRITJE AMERIKAN, spisal M. MAJAR. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez

Pojuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen do najboljših virih. Cena 50c

UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lammeyer. 163 strani. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. Cena 25c

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.